

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK
MASHG'ULOTLARIDA ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARNING
O'RNI VA AHAMIYATI

Parpiboyev U.M.

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti
Harbiy ta'lim fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik (ChQBT) o'quv jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, ularning ta'lim sifatiga ko'rsatadigan ta'siri hamda o'quvchilarda harbiy-amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdagi o'rni tahlil qilingan. Multimedia vositalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron tirlar va simulyatorlardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari yoritilib, o'quvchilarda vatanparvarlik ruhini oshirishdagi roli ilmiy asosda ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: Zamonaviy texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya tizimlari, ChQBT, harbiy tayyorgarlik, multimedia vositalari, elektron tir, simulyator, SKATT, vatanparvarlik, axborot savodxonligi, ta'lim sifati, harbiy-amaliy ko'nikmalar, innovatsion ta'lim, moddiy-texnik baza.

РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЭТАПЕ
ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЙ ДО ПРИЗЫВА

Парпибоев У.М.

*Узбекский национальный педагогический университет имени Низами
Факультет военного образования, студент 1 курса*

Аннотация. В данной статье рассматривается значение современных технологий в учебном процессе по довузовской начальной военной подготовке (ДНВП). Проанализировано влияние мультимедийных средств, информационно-коммуникационных технологий, электронных тиров и симуляторов на повышение качества образования и формирование у учащихся военно-практических навыков. Особое внимание уделено роли современных технических средств в развитии патриотизма, дисциплины и ответственности среди молодёжи.

Ключевые слова: современные технологии, информационно-коммуникационные системы, ДНВП, военная подготовка, мультимедийные средства, электронный тир, симулятор, SKATT, патриотизм, информационная грамотность, качество образования, военно-практические навыки, инновационное обучение, материально-техническая база.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN INITIAL
TRAINING EXERCISES BEFORE THE CALL-UP

Parpiboyev U.M.

National University of Uzbekistan named after Nizami

Faculty of Military Education, 1st-year student

Annatation. *This article analyzes the importance of using modern technologies in the educational process of initial training before conscription (ITBC), their impact on the quality of education, and their role in developing military-practical skills in students. The pedagogical possibilities of using multimedia tools, information and communication technologies, electronic tracks, and simulators are highlighted, and their role in fostering patriotism in students is examined scientifically.*

Keywords: *Modern technologies, information and communication systems, ICT, military training, multimedia tools, electronic tally, simulator, SMART, patriotism, information literacy, quality of education, military-practical skills, innovative education, material and technical base.*

Mamlakatimizda so‘nggi yillarda Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik fanini takomillashtirish, o‘qituvchilar mehnatini rag‘batlantirish, moddiy-texnik bazani yangilash bo‘yicha qator normativ hujjatlar qabul qilinmoqda. Xususan, Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 8-noyabrdagi “Ta’lim muassasalarida chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlikni tashkil etish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 591-sonli qarori doirasida ChQBT rahbarlariga ustama belgilanishi, dars soatlari ko‘paytirilishi va o‘quv materiallarining modernizatsiya qilinishi fanning nufuzi va sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Hozirgi davrda ta’lim jarayonining raqamlashtirilishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi va pedagogik jarayonga keng tatbiq etilishi barcha fanlarda bo‘lgani kabi chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik (ChQBT) fanining ham mazmuni va metodikasini yangicha bosqichga olib chiqmoqda. Mazkur fan orqali o‘quvchi yoshlarni harbiy xizmatga tayyorlash, ularda zarur bilim, ko‘nikma va vatanparvarlik ruhini shakllantirishda zamonaviy texnologiyalarning ahamiyati beqiyosdir.

Ta’lim jarayonida videoproektor, 3D tasvirlar, slaydlar, smart televizorlar kabi multimediasiy vositalardan foydalanish darslarning samaradorligini oshiradi, murakkab harbiy-taktik jarayonlarni vizual tarzda ko‘rsatish imkonini yaratadi. Bu vositalar o‘quvchilarning mavzuni chuqurroq anglashi, eslab qolishi va amaliy vazifalarga tayyorlanishida muhim o‘rin tutadi. Shuningdek, o‘quv muassasalarida mavjud kompyuterlar orqali axborot savodxonligini oshirish, harbiy yo‘nalishga doir elektron axborot tizimlaridan foydalanish ham o‘quvchilarda zamonaviy informatsion ko‘nikmalarni shakllantiradi.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Bugungi kunda ChQBT darslari uchun eng dolzarb texnologiyalardan biri — simulyator va elektron trenajorlardir. Xususan, “SKATT” elektron tiri o‘quvchilarga quroldan to‘g‘ri foydalanish, nishonga olish va boshqarish bo‘yicha amaliy ko‘nikmalarni xavfsiz muhitda egallash imkonini beradi. Bu trenajor o‘quvchilarning harbiy-amaliy tayyorgarligini mustahkamlashda, real mashg‘ulotlarga tayyorgarlik darajasini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Hujjatli filmlar, tarixiy materiallar va Qurolli Kuchlar faoliyatini yorituvchi videolarning smart qurilmalar orqali namoyishi o‘quvchilarda vatanparvarlik, milliy g‘urur va harbiy xizmatga bo‘lgan qiziqishni kuchaytiradi. Bu jarayon harbiy tarixni chuqur anglash, ajdodlar jasorati bilan faxrlanish va Vatan oldidagi burchni his qilishga turtki beradi.

Zamonaviy ta’limda raqamli texnologiyalar ta’lim sifati, tezligi, uzluksizligi va interaktivligini ta’minlashda muhim rol o‘ynamoqda. Avvallari ta’lim jarayoni asosiy darslik va auditoriya bilan chegaralangan bo‘lsa, hozirda internet tarmog‘i orqali istalgan manbaga, darsga, leksiyaga kirish imkoniyati mavjud.

Raqamli texnologiyalar – bu kompyuterlar, internet, mobil qurilmalar, dasturiy mahsulotlar va sun‘iy intellekt vositalari orqali ta’limni tashkil etish va boshqarish tizimidir.

Jumladan, quyidagilar raqamli texnologiyalarning ta’limdagi asosiy vazifalari hisoblanadi:

1. Axborotga tez va qulay kirish – Raqamli kutubxonalar, elektron ma’lumot bazalari, onlayn darslar yordamida o‘quvchilar o‘zlariga kerakli axborotni istalgan vaqtda olishlari mumkin.

2. Interaktiv va vizual ta’lim – Video darslar, animatsiyalar, simulyatsiyalar orqali o‘quv materialini tushunish va yod olish osonlashadi.

3. Ta’lim jarayonining monitoringi – Raqamli tizimlar orqali o‘quvchilar faoliyatini tahlil qilish, reyting, baholash, davomatni nazorat qilish imkoniyati paydo bo‘ladi.

4. Moslashuvchanlik – O‘quvchi va o‘qituvchi istalgan joyda va istalgan vaqtda ta’lim jarayonini davom ettira oladi.

Raqamli texnologiyalar yordamida o‘quvchilar ko‘proq mustaqil o‘qishga o‘rganadi, o‘z bilimini baholash va rivojlantirishga o‘zlari mas’ul bo‘lishadi. Bu esa zamonaviy jamiyat uchun zarur ko‘nikmalarni shakllantiradi. Bu texnologiyalar orqali o‘quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etadi, o‘rganishga bo‘lgan qiziqish ortadi va o‘zlashtirish darajasi yaxshilanadi. Shu bilan birga, pedagoglar ham o‘z darslarini samaraliroq tashkil etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Umuman olganda, ChQBT mashg‘ulotlarida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarda harbiy-amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish, intizom va mas’uliyatni oshirish, axborot savodxonligini rivojlantirish hamda Vatanga sadoqat ruhini kuchaytirishda muhim omildir. Zamonaviy texnologiyalar bilan boyitilgan ta’lim jarayoni yoshlarni kelgusida Qurolli Kuchlarda xizmat qilishga, o‘z burchini chuqur anglashga tayyorlaydi. Shu bois, ChQBT fanining mazmuni va shakllarini modernizatsiya qilish, uni

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalash bugungi ta'limning asosiy talablaridan biri sanaladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2023). "Ta'lim muassasalarida chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni tashkil etish to'g'risida"gi 591-son qaror. Hasanov, S., Karimov, B. (2021). Harbiy ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. To'xtayev, A. (2020). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta'lim sifati. – Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Xudoyberdiyev, M. (2022). "Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining o'quv jarayonidagi innovatsion yondashuvlar". Ta'lim va innovatsiya jurnali, №4, 55–62-betlar.
4. Qodirov, F. (2019). Harbiy-amaliy ko'nikmalarni shakllantirish metodikasi. – Samarqand: SamDU nashriyoti.
5. Ministry of Defense of the Republic of Uzbekistan. (2022). Modern military training technologies. Rasmiy hisobot.
6. UNESCO. (2020). ICT in Education: Policy Guidelines.
7. SKATT Electronic Training System. (2021). Official product manual.
8. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi rasmiy sayti: www.xtv.uz
9. O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi rasmiy sayti: www.mod.uz
10. Innovatsion ta'lim texnologiyalari bo'yicha metodik qo'llanma. (2023). Toshkent davlat pedagogika universiteti.

